

УДК 262.14: 94(477.83/.86)

Іван Драбчук

Національний заповідник «Давній Галич»

Отець Костянтин Левицький – активний підпільний священник УГКЦ

У статті проаналізовано життєвий шлях о. Костянтина Левицького (1893 – 1974), активного греко-католицького священника, у міжвоєнний період і до 1946 р. – душпастиря у Бурштині, Рунгурах, Печеніжині, Лючі, Космачі, Верхньому Березові та Єзуполі, а після «ліквідації» УГКЦ – підпільного священника «катакомбної» Церкви.

Ключові слова: *о. Костянтин Левицький, сотрудник, парох.*

Життя о. Костянтина Левицького проходило у безперестанних молитвах. Молився він за вірних прихожан, їхніх і своїх дітей, навіть за ворогів. Усі дивувалися, яку треба було мати віру, щоб простити тим, хто зробив тобі зло. Це був священник, якого і досі старше покоління людей у Єзуполі та Сільці згадує з великою повагою і завжди ставить за приклад для наслідування.

Ким він був? Що давало йому сили перебувати із Богом у найтяжчі хвилини? Чому такою нелегкою була його доля? Можливо, відповіді на поставлені запитання ми отримаємо, прослідкувавши життєвий шлях цього священника.

Народився о. Костянтин 13 квітня 1893 р. в с. Сваричів Рожнятівського району на Станиславщині. Навчався у Львівській гімназії. Після її закінчення вступив до духовної семінарії.

Після висвячення, у 1917 р., молодого священника направляють сотрудником у містечко Бурштин, яке тоді належало до Львівської архієпархії. Тут він пропрацював не більше року. Грамотою № 4012 від 12 вересня 1918 р. о. К. Левицького було переведено до Станиславівської єпархії і направлено на душпастирювання у с. Рунгури Пістинського деканату, в якому він працював до 30 травня 1919 р. З 1 червня 1919 р. переводиться до Печеніжина сотрудником однієї з церков, де на той час душпастирює його батько о. Лев Левицький.

Печеніжинський період став для отця Костянтина справжнім випробуванням. Адже, окрім священницької праці, він бере активну участь у громадському житті цього села. Спочатку молодий парох у середині 1920-х років спробував відновити у Печеніжині діяльність товариства «Січ». Однак польська влада, яка боялася створення такої організації, дозволу на це не дала. Тому у 1926 р. батько із сином засновують у Печеніжинському повіті осередок Української Християнської організації (УХО). До неї записалося 200 дітей шкільного віку.

Як свідчать архівні джерела, о. К. Левицький працював у Печеніжині до 15 жовтня 1927 року. З наступного дня він уже завідатель у с. Люча Пістинського деканату, звідки обслуговував до 1 серпня 1934 р. села Космач і Верхній Березів.

Після праці на Коломийщині о. Костянтин Левицький отримує парафію в Єзуполі – центрі однойменного деканату недалеко Галича. За даними «Метрики кліру Станиславівської дієцезії», в якій зафіксовано зміни душпастирських посад священників, дізнаємося, що до Єзуполя о. К. Левицький був переведений згідно з наказом № 5090 від 2 серпня 1934 р. Звідси він доїжджав на парафію до сусіднього Сільця.

З появою о. К. Левицького в Єзуполі тут дійсно пожвавилась активність громадян. Насамперед разом із громадськими організаціями містечка о. К. Левицький взявся за вирішення досить складного, але конче необхідного питання спорудження Народного дому. Коли вирішувалось, де будувати майбутній Народний дім, він погодився віддати частину землі, розташованої біля церкви. Єдиною умовою, яку висунув парох до комітету будови, було те, що в Народному домі мала бути кімната для зібрань церковного братства. Крім цього, о. Левицький дбав про освіту молоді.

В Єзупіль о. К. Левицький приїхав із дружиною та двома дітьми – Тарасом і Лідєю. Коли Червона армія підходила до Єзуполя, батькам вдалося відправити їх, буквально останнім поїздом, за кордон. Так вони прирекли себе на довгу розлуку з дітьми.

Після закінчення Другої світової війни життя священників Греко-Католицької Церкви ускладнилося. Особливо ситуація погіршилась після так званого Львівського псевдособору 1946 року, який ліквідував унію з Римом.

Отець Костянтин пропозицію перейти у православ'я відкинув. «Віра – то не сорочка, яку можна одягнути нині на один бік, а завтра – на інший», – кинув він сталінським поплічникам. З того часу почалось переслідування цього нескореного священника, як і багатьох інших. Як свідчать документи того часу, «станом на липень 1947 р. отець Левицький К. Л. був серед числа 17 священників, які не були приєднані до Православної Церкви». На 1 січня 1948 р. їх залишилося 12, а саме: К. Л. Левицький (сmt. Жовтень, тепер Єзупіль), Я. М. Сов'як (сmt. Брошнів), В. В. Бодак (с. Новоселиця), О. І. Кіт (с. Шевченкове), Є. І. Мицько (с. Семичів) – всі троє з Вигодського району, Є. І. Антонович (с. Рахиня), З. С. Косаковський (с. Яворів Долинського району), М. С. Підлісецький (с. Камінь Перегінського району).

Коли новій владі не вдалося схилити священнослужителів на свій бік, почалися арешти. Отця К. Левицького було заарештовано у 1950 р. як одного з найбільш активних необ'єднаних. Звинувачували усіх священників як прихильників Ватикану. Старших за віком навіть не судили, а просто відправляли на заслання, де ті, за їхніми розрахунками, мали померти. Однак безбожники забули, що священники були з Богом, а Він по-своєму розпорядився їхніми долями.

Подружжя Левицьких відбувало покарання у Хабаровському краї у поселенні Джонка, на одній із приток швидкоплинного Амуру. Разом із ним на засланні перебували о. Антін Сірецький з дружиною Софією, о. Осип Петраш з дружиною Олександрєю та племінником о. Михайлом Петрашем, о. Костянтин Котлярчук з дружиною Софією, о. Мирон Підлісецький, о. Маркіян Микитка з дружиною Марією, о. Степан Венгреневич, о. Володимир Шкредко, о. Роман Гузан, о. Михайло Семчишин, о. Логінський та два монахи, о. Йосиф Колодій та о. Поберейко.

Після смерті Сталіна настала «хрущовська відлига». Із 1956 р. почали звільняти окремі категорії виселенців. Отець К. Левицький з дружиною були звільнені за указом Президії Верховної Ради СРСР від 16.03.1956 року.

Після повернення з далекого Сибіру вони думали знову оселитися в Єзуполі, який радянська влада перейменувала на Жовтень. Однак жити їм там було заборонено. Через це старі друзі стали шукати для Левицьких помешкання у сусідньому селі Сільці. Місцевий селянин Йосип Олійник, який мав великий будинок, погодився віддати одну кімнату для проживання священника та їмості. У Сільці вони прожили до кінця своїх днів.

Проповідувати Боже слово о. К. Левицькому було суворо заборонено. Однак він не зрікся своєї місії проповідника. Він постійно відправляв Службу Богу, вечорами слухав Святу Літургію по радіоприймачу.

Коли у Сільці в 1961 році закрили церкву, він дозволяв сусідам приходити до нього в неділю і для них служив. На свята отець Левицький здійснював освячення води, пасок, таємно проводив обряди хрещення, вінчання, навчав дітей.

Яким би складним не було життя о. К. Левицького, які б перипетії не готувала для нього доля, вони не зломали його волю і віру в Бога. Тяжко було йому, однак він постійно і всюди молився, не перекладав тягар свого хреста на плечі інших. Тому й прожив яскраве і чисте життя.

У 1972 році у вічність відійшла їмость Іванна Левицька, а через два роки, 15 листопада 1974 р., цей грішний світ залишив отець Костянтин. Так знайшли вони спокій на сілецькому кладовищі. Два скромні хрести, обведені фігурною металевою огорожею, бережуть їхній вічний спокій. Нехай земля їм буде пухом.

Невинно репресованого священника К. Левицького і його дружину було реабілітовано 4 квітня 2002 р. На початку нашої незалежності в селі одну з вулиць, на якій свого часу мешкав священник, було названо іменем о. Костянтина Левицького.

У 2004 році з ініціативи колишнього учня о. Левицького Богдана Бойчука було зібрано матеріали, які лягли в основу книги Івана Драбчука «З вірою в серці», та проведено вечір пам'яті на його пошанування. 16 листопада 2014 року на фасаді церкви Різдва Христового у Сільці було посвячено меморіальну дошку цьому священнику. До цієї події автором цих рядків було підготовлено буклет «Муж молитви».

Кожного року на Провідну неділю біля могили о. Костянтина на сільському цвинтарі відправляється загальна панахида за померлими цього села. Моляться люди і за нього Але, як сказала одна жінка з Єзуполя, яка часто приїжджає на могилу о. К. Левицького, вона молиться не за нього, а до нього, вірячи у його святість. А вдячний за духовні науки священника, івано-франківець Б. Бойчук переконаний, що з часом на могилі о. Костянтина траплятимуться дива, як свого часу на місці поховання Єпископа Миколая Чарнецького на Личаківському цвинтарі у Львові.

Ivan Drabchuk

Father Konstantin Levickiy – active underground priests of the UGCC

The article analyzes the life of Konstantin Levitsky (1893-1974), an active Greek Catholic priest in the interwar period until 1946 - pastor in Burshtyn, Runhurah, Pechenizhyn, Lucia, Kosmachi, Upper Birch and Yezupoli and after the "liquidation" of the UGCC - underground priest "underground "Church.

Keywords: Konstantin Levitsky, vicar, pastor.